

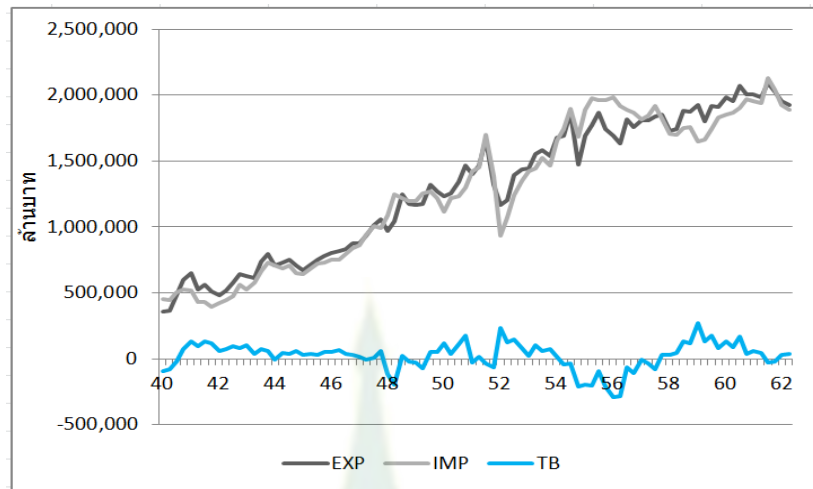
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อประเทศมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น เช่น การนำเข้าสินค้าและส่งออกสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศ เป็นต้น จะต้องมีการชำระและส่งมอบสินค้าตามมา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการค้าระหว่างประเทศมักนิยมชำระค่าสินค้าและบริการเป็นเงินตราสกุลหลักของโลก เช่น ดอลลาร์ สรอ. ยูโร เยน เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนเงินตราจากสกุลหนึ่งเป็นอีกสกุลหนึ่งอยู่เสมอ ในกรณีของประเทศไทยก็เช่นเดียวกันการที่มูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยมูลค่าการค้า ของไทยในไตรมาสที่ 2 ของ พ.ศ. 2562 เพิ่มขึ้นประมาณ 3.68 เท่า จากไตรมาสที่ 1 ของ พ.ศ. 2540 การขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศส่งผลให้ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนขยายตัวตามเพื่อรองรับกับการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศนั่นเอง

สำหรับการนำเข้าและส่งออกของไทยในระยะที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในช่วงการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา หรือ hamburger crisis ระหว่าง พ.ศ. 2551-2552 นั้น ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวิกฤตดังกล่าว ทำให้การส่งออกและนำเข้าสินค้าของไทยปรับตัวลดลง และเมื่อพิจารณาดุลการค้าระหว่างประเทศพบว่านับจาก พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาประเทศไทยมีการเกินดุลและขาดดุลการค้าสลับกันไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยและเศรษฐกิจโลกเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น ในช่วงที่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2554-2557 ที่ราคาน้ำมันดิบสูงกว่า 100 เหรียญสหรัฐ.ต่อบาร์เรล ก็จะส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าสูงขึ้น ในขณะที่ พ.ศ. 2562 ราคาน้ำมันดิบทรงตัวอยู่ที่ประมาณ 50-60 เหรียญสหรัฐ.ต่อบาร์เรล การที่ราคาน้ำมันส่งผลกระทบต่อดุลการค้าของไทยเนื่องจากประเทศไทยมีการนำเข้าน้ำมันในสัดส่วนสูง ประเทศผลิตได้ไม่เพียงพอต่อการใช้งานภายในประเทศนั่นเอง

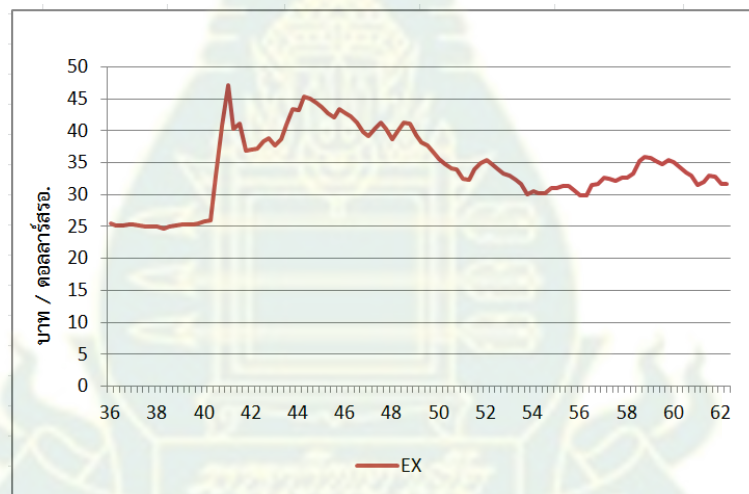
ที่มา: ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.1 การนำเข้า ส่งออก และดุลการค้าของไทย

อย่างไรก็ตามดุลการค้า (trade balance) เป็นนับเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญของเสถียรภาพระหว่างประเทศ ดังนั้นรัฐบาลของประเทศต่างๆ จึงให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพของดุลการค้าให้อยู่ในระดับเหมาะสม มิให้มีการเกินดุลหรือขาดดุลการค้าที่มากเกินไป ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการจัดการเศรษฐกิจมหภาคในภาพรวมได้ รวมถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนามักประสบปัญหาการขาดดุลการค้าอันเป็นผลมาจากการนำเข้ามากกว่าส่งออก เนื่องจากหลายประเทศต้องนำเข้าสินค้าทุนจำนวนมาก เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในขณะที่การส่งออกขยายตัวได้ไม่มากนัก เพราะเป็นสินค้าขั้นปฐมหรือสินค้ามีมูลค่าต่ำ และหากเป็นสินค้าเกษตรจะขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศอีกด้วย เช่น น้ำท่วม แห้งแล้ง เป็นต้น

สำหรับการลดการขาดดุลการค้า สามารถทำได้โดยการเพิ่มการส่งออกและลดการนำเข้าสินค้า ทั้งนี้การเพิ่มการส่งออกและลดการนำเข้าสินค้าสามารถดำเนินการผ่านภาคเศรษฐกิจจริง เช่น การหาตลาดใหม่เพื่อให้เกิดการขยายตัวของการส่งออก การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/ลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออก การผลิตทดแทนนำเข้าเพื่อลดการนำเข้า เป็นต้น อย่างไรก็ตามในทางทฤษฎีนั้นอีกแนวทางหนึ่งที่จะดูแลดุลการค้าได้ก็คือ การดูแลอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวแปรทางการเงินให้อยู่ในระดับที่เอื้อต่อการขยายตัวของการส่งออกและ

ชะลอการนำเข้าลง เพราะการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนจะส่งผลกระทบต่อราคาของสินค้าส่งออกและนำเข้า ยกตัวอย่างเช่น หากอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สูงขึ้น จาก 31 บาทต่อดอลลาร์ เป็น 32 บาทต่อดอลลาร์ นั้นหมายความว่าเงินบาทอ่อนค่าลง เพราะใช้เงินบาทมากขึ้นเพื่อแลกกับเงินจำนวน 1 ดอลลาร์เท่าเดิม ในทางกลับกันหากอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์ลดลง จาก 32 บาทต่อดอลลาร์ เป็น 31 บาทต่อดอลลาร์ นั้นหมายความว่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นเพราะใช้เงินบาทน้อยลงในการแลกดอลลาร์เท่าเดิม อย่างไรก็ตามมีนักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากที่เชื่อว่า เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลงจะทำให้ประเทศส่งออกได้มากขึ้นและนำเข้าน้อยลง ดังนั้นในสถานการณ์ปัจจุบันที่อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์มีแนวโน้มปรับตัวลดลงตั้งแต่ พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา โดยปรับตัวลดลงจาก 45 บาทต่อดอลลาร์ มาอยู่ที่ประมาณ 31-32 บาทต่อดอลลาร์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง/ผู้เสียประโยชน์ เช่น ผู้ส่งออก ผู้ประกอบการที่รับรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น จึงออกมาเรียกร้องให้ภาครัฐเข้าดูแลค่าเงินบาทไม่ให้แข็งค่ามากเกินไป

ที่มา: ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.2 การเคลื่อนไหวอัตราแลกเปลี่ยน

การปรับเปลี่ยนค่าเงินจะส่งผลกระทบต่อดุลการค้าจริงหรือไม่เป็นคำถามที่ถูกกล่าวขานถึงมากในแวดวงเศรษฐศาสตร์ จนกระทั่งมีงานศึกษาของมาร์แชลล์-เลอร์เนอร์ (Marshall-Lerner) ที่เสนอครั้งแรกโดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ อัลเฟด มาร์แชลล์ (Alfred Marshall) และต่อมาถูกปรับปรุงโดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษเชื้อสายรัสเซีย ชื่อ เลอร์เนอร์ (Abba P. Lerner) จนเป็นที่รู้จักกันในนามของเงื่อนไข มาร์แชลล์-เลอร์เนอร์ในปัจจุบัน โดยเงื่อนไขนี้กล่าวว่าการเพิ่มขึ้นของการส่งออก

อันเป็นผลมาจากการอ่อนค่าของเงินสกุลท้องถิ่นในระยะยาว ซึ่งเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผลรวมของความยืดหยุ่นต่อราคาของการส่งออกและนำเข้าของประเทศนั้นๆ ต้องมากกว่า 1 อย่างไรก็ตามในระยะต่อมาได้มีงานศึกษาเชิงประจักษ์ออกมาอย่างแพร่หลาย เพื่อที่จะทดสอบกับสถานการณ์การค้าของประเทศต่างๆ ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ว่ามีความสอดคล้องกับเงื่อนไขข้างต้นหรือไม่ เช่น งานศึกษาของ Pandey (2013) ที่ศึกษาในกรณีประเทศอินเดีย Rose (1991) ศึกษาในประเทศสมาชิกขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา ญี่ปุ่น และเยอรมนี ขณะที่ Caporale et al. (2012) ศึกษาในประเทศเคนยา เป็นต้น ผลการศึกษาที่ได้มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสินค้าที่ส่งออกและนำเข้าเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ปัจจุบันที่นานาประเทศมีการเปิดเสรีทางการเงินมากขึ้นรวมทั้งประเทศไทยด้วย โดยธนาคารกลางผ่อนคลายนโยบายต่างๆลง เพื่อให้เงินทุนมีการเคลื่อนย้ายเข้าออกเสรีมากขึ้น ดังนั้นการที่เงินทุนไหลเข้าประเทศจำนวนมากก็มีแนวโน้มให้เงินบาทแข็งค่าขึ้นได้ จึงกล่าวได้ว่าค่าเงินบาทไม่ได้รับผลกระทบจากการค้าระหว่างประเทศเท่านั้น ยังได้รับอิทธิพลจากการลงทุนระหว่างประเทศและการเคลื่อนย้ายเงินทุนอีกด้วย จึงน่าจะเชื่อได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคในระบบเศรษฐกิจที่มีขนาดการเปิดประเทศมากขึ้น น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างค่าเงินบาทกับการส่งออกของประเทศด้วย ดังนั้นในการศึกษานี้จึงต้องการทดสอบกรณีของประเทศไทยว่ามีความสอดคล้องกับเงื่อนไขของมาร์แชลล์-เลออร์เนอร์หรือไม่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทยต่อไป อย่างไรก็ตามการศึกษานี้มีความแตกต่างจากงานศึกษาในอดีตเพราะในการศึกษานี้นอกจากจะศึกษาในภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและดุลการค้าระหว่างประเทศแล้ว ยังให้ความสำคัญกับประเทศคู่ค้ารายประเทศอีกด้วย โดยเลือกศึกษาดุลการค้าระหว่างประเทศกับอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ. ใน 3 อันดับแรกของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยใน พ.ศ. 2563 คือ จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ซึ่งครองส่วนแบ่งทางการตลาดรวมกันกว่าร้อยละ 40 (ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร 2564) โดยการค่าไทยเงินได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากอดีต เพราะประเทศไทยกลายเป็นส่วนหนึ่งของสายการผลิตของจีน กล่าวคือ การนำเข้าส่งออกเป็นการนำเข้าสู่กระบวนการผลิตในห่วงโซ่การผลิตโลก (Global Value Chain: GVC) ส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามาใช้ใน

กระบวนการผลิต และส่งออกสินค้าขั้นกลาง (intermediate goods) / สินค้าสำเร็จรูป สินค้าส่งออกไปจีนที่สำคัญ เช่น ผลไม้สดแช่เย็นแช่แข็งและแห้ง เม็ดพลาสติก เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้า เช่น เครื่องจักรและอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ เครื่องมือแพทย์ และยานพาหนะ เป็นต้น ส่วนการค้าไทยญี่ปุ่นนั้นประเทศไทยนำเข้าสินค้าที่สำคัญ เช่น เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ ส่วนสินค้าที่ไทยส่งออกที่สำคัญ คือ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้ากลุ่มอาหาร และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ขณะที่การค้าไทยสหรัฐอเมริกา นั้น ประเทศไทยส่งออกสินค้าสำคัญ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เหล็กและผลิตภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม ส่วนสินค้านำเข้า เช่น น้ำมัน ยานพาหนะ แผงวงจรไฟฟ้า อากาศยาน และสินค้าเกษตร ทั้งนี้สินค้านำเข้าส่งออกเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทานของการส่งออกและนำเข้าของไทยกับประเทศคู่ค้านั้นเอง ทั้งนี้ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ประการสำคัญเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงค่าบาทที่จะส่งผลกระทบต่อส่งออก และดุลการค้าระหว่างประเทศของไทยอีกด้วย เพื่อตอบคำถามที่ว่า การอ่อนค่าลงของเงินบาทจะช่วยให้การส่งออกเพิ่มขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

สำหรับการศึกษานโยบายอัตราแลกเปลี่ยนกับปัญหาดุลการค้าในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) ศึกษากระบวนการอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทจากอดีตถึงปัจจุบัน รวมทั้งข้อดีและข้อเสียของระบบอัตราแลกเปลี่ยนแต่ละระบบ
- 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและดุลการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้เงื่อนไขมาร์แชลล์-เลอร์เนอร์ (Marshall-Lerner Condition)
- 3) การตอบสนองของการส่งออกของไทยต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนอย่างฉับพลัน (shock) ในลักษณะพลวัต (dynamic)

1.3 ขอบเขตโครงการวิจัย

การศึกษานโยบายอัตราแลกเปลี่ยนกับปัญหาดุลการค้าในประเทศไทย จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การศึกษาเชิงพรรณนา การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ดังนี้

1. การศึกษาเชิงพรรณนา เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบันกับการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาท รวมทั้งข้อดีและข้อเสียของระบบอัตราแลกเปลี่ยนแต่ละระบบ รวมทั้งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ สื่อออนไลน์อื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

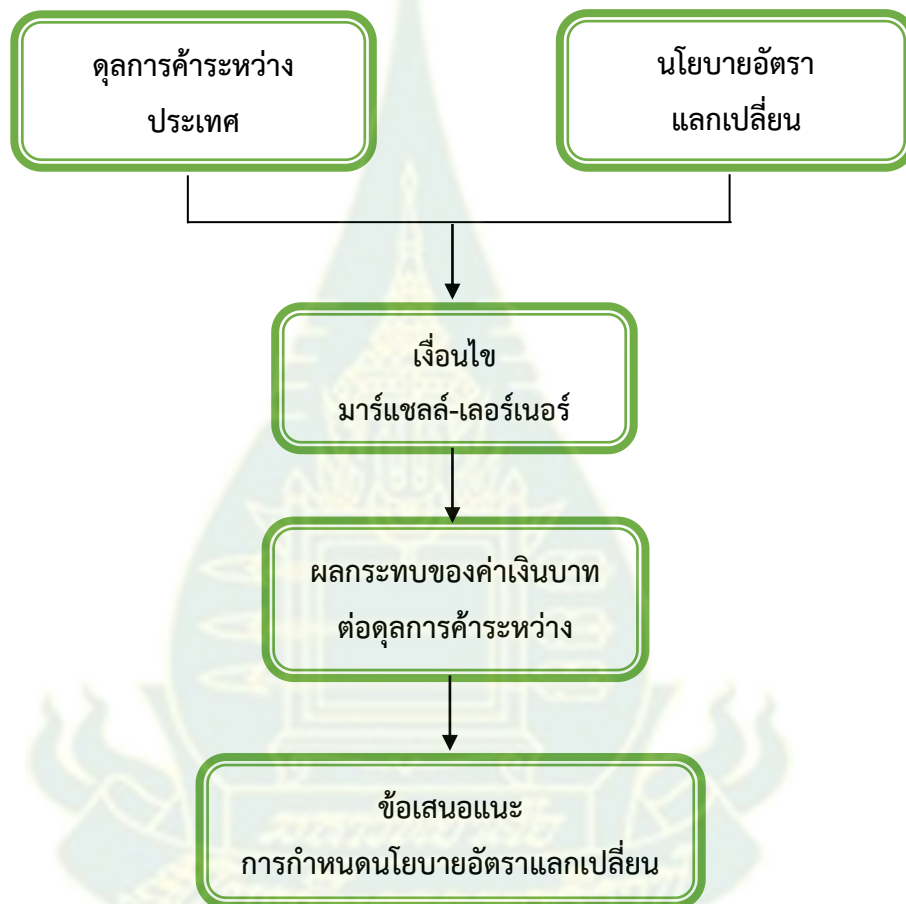
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่ทำการศึกษา ทั้งที่เป็นหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และนักวิชาการ

3. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและดุลการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้เงื่อนไขมาร์แชลล์-เลอร์เนอร์ (Marshall-Lerner Condition) รวมทั้งการตอบสนองของการส่งออกของไทยต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนอย่างฉับพลัน (shock) ในลักษณะพลวัต (dynamic) โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) และการวิเคราะห์การตอบสนองแบบฉับพลัน (Impulse Response Function: IRF)

สำหรับข้อมูลนำมาใช้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในภาคเอกชน นักวิชาการ และส่วนราชการที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และข้อมูลทุติยภูมิจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นตำรา บทความ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณนั้นเป็นข้อมูลรายไตรมาสโดยเริ่มจากไตรมาส 1 พ.ศ. 2553 ถึง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย 1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของโลก (WGDP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของไทย (TGDP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีน (CGDP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของสหรัฐอเมริกา (USGDP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของญี่ปุ่น (JGDP) 2) อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ. (e) 3) มูลค่านำเข้าของ

ไทย (T-IM) มูลค่านำเข้าของจีน (C-IM) มูลค่านำเข้าของสหรัฐอเมริกา (US-IM) มูลค่านำเข้าของ ญี่ปุ่น (J-IM) และ 4) มูลค่าส่งออกของไทย (T-EX) มูลค่าส่งออกของจีน (C-EX) มูลค่าส่งออกของ สหรัฐอเมริกา (US-EX) มูลค่าส่งออกของญี่ปุ่น (J-EX) โดยทั้ง 3 ประเทศคู่ค้าที่เลือกศึกษา ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา เป็นคู่ค้าที่สำคัญ 3 อันดับแรกของไทย

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษานี้ คือ

1) ด้านวิชาการ ผลการศึกษาจะตอบคำถามที่ว่า การลดค่าเงินบาท หรือการทำให้เงินบาทอ่อนค่า จะช่วยกระตุ้นการส่งออก หรือแก้ปัญหาดุลการค้าระหว่างประเทศได้จริงหรือไม่ในกรณีของประเทศไทย ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้

สามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปใช้ในงานวิทยานิพนธ์และค้นคว้าอิสระสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป

2) การเผยแพร่ผลงาน จากผลการศึกษาที่ได้จะนำไปเผยแพร่โดยการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ หรือการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานที่ยอมรับ เช่น Thailand-Journal Citation Index Centre: TCI เป็นต้น ซึ่งจะใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

3) การปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ e-learning โดยผลการศึกษาที่ได้จะนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาในวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ ผ่านกิจกรรม e-learning จะทำให้นักศึกษามีความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนและดุลการค้าระหว่างประเทศ

1.6 นิยามศัพท์

1) **ดุลการค้าระหว่างประเทศ** หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างผลต่างระหว่างมูลค่าการนำเข้าสินค้ากับมูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1 ไตรมาส หรือ 1 ปี เป็นต้น ในกรณีที่มูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้าก็จะเรียกว่าดุลการค้าเกินดุล ในทางกลับกันหากมูลค่าการส่งออกน้อยกว่ามูลค่าการนำเข้าก็จะเรียกว่าดุลการค้าขาดดุล

2) **อัตราแลกเปลี่ยน** หมายถึง อัตราที่เทียบระหว่างค่าของเงินสกุลท้องถิ่นกับเงินตราต่างประเทศ 1 หน่วย หรือ เป็นราคาของเงินตราต่างประเทศ 1 หน่วย ในรูปเงินสกุลท้องถิ่น เช่น 32 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ. เป็นต้น สำหรับการศึกษานี้ใช้อัตราแลกเปลี่ยน บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ. เนื่องในการค้าระหว่างประเทศของไทยใช้การชำระเป็นเงินสกุลดอลลาร์สูงถึงประมาณร้อยละ 80 ดังนั้นค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์ จึงน่าจะส่งผลต่อมูลค่าการส่งออก-นำเข้าของไทย

3) **ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ** หมายถึง มูลค่าตลาดของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ที่ถูกผลิตภายในประเทศในช่วงเวลาหนึ่งๆ เช่น 1 ปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถมองในมุมของรายได้ และรายจ่ายได้อีกด้วย ดังนั้นผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจะสะท้อนถึงรายได้ หรือการใช้จ่ายของประชาชนในประเทศนั้นๆ

4) **เงื่อนไขมาร์แชลล์-เลอ์เนอร์** หมายถึง ปรากฏการณ์การเพิ่มขึ้นของการส่งออก หรือการปรับตัวดีขึ้นของดุลการค้าระหว่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการอ่อนค่าของเงินสกุลท้องถิ่น ในระยะยาว ทั้งนี้สถานการณ์นี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผลรวมของความยืดหยุ่นต่อราคาของการส่งออกและนำเข้าของประเทศนั้นๆ ต้องมากกว่า 1

5) **J-Curve** หมายถึง กราฟชุดเวลาที่เส้นโค้งตกอยู่ในช่วงที่ติดลบ และค่อยๆเพิ่มขึ้น จนกระทั่งสู่ระดับที่สูงกว่าก่อนที่จะลดลง โดยทั่วไปนิยมนำมาใช้อธิบายสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตัวแปรต้น เช่น การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าระหว่างประเทศอันเกิดจากการอ่อนค่าของเงินสกุลท้องถิ่น การเปิดประเทศทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

